

Lenen aan armen loont

Microkrediet lijkt het nieuwe toverwoord in de ontwikkelingssamenwerkingswereld. Hoe langer hoe meer instanties krijgen oog voor dit fenomeen waarmee ook zij die niet bij de reguliere banken terecht kunnen, toch geld kunnen lenen. De Verenigde Naties riepen 2005 zelfs uit tot het Internationale Jaar van het Microkrediet, terwijl Prinses Maxima toetrad tot de groep van adviseurs voor het Internationale Jaar. Interessant om te weten is dat Terre des Hommes al jarenlang oog voor microkrediet heeft.

De 'vrouwenbank' verstrekt kredieten aan haar leden. Dankzij de sterke sociale controle worden leningen vrijwel altijd terugbetaald.

Foto's: Benno Neeleman (pag 4) en Ronald de Hommel

Microkrediet ontstond midden jaren '70 in Bangladesh. Het viel Mohammad Yunus, professor aan de universiteit van Chittagong in Bangladesh, op dat veel armen zeer bereid waren om hun levensomstandigheden te verbeteren, maar niet aan investeringskapitaal konden komen om daarmee een goed begin te maken. Hij volgde een groep van 42 verschillende personen en kwam erachter dat zij in totaal 27 dollar als startkapitaal nodig zouden hebben om hun levensomstandigheden blijvend te verbeteren. Bij banken konden zij niet terecht. De leningen die zij aanvroegen betroffen zulke lage bedragen dat banken deze niet verstrekten. Bovendien verlangt een bank altijd een onderpand of andere garantie van de lener, en wie arm is kan dat niet geven. Banken hebben soms ook het vooroordeel dat arme mensen onvoldoende discipline hebben om te sparen of hun lening terug te betalen. Yunus richtte een bank op die zich richtte op kredietverstrekking aan armen, waarbij gunstige rentetarieven werden gehanteerd. De bank werd een succes en met name de laatste jaren worden overal in ontwikkelingslan-

den vergelijkbare banken opgericht.

Vrouwenbank

Ook Terre des Hommes en veel van haar partnerorganisaties erkenden al snel de potentie van microkrediet (zie onder meer het tekstblokje over het Tongi Development Project). De commerciële prikkel die van microkrediet uitgaat en de eigenwaarde die het mensen geeft wanneer zij hun lot in eigen hand kunnen nemen, dragen in belangrijke mate bij aan een stabiele gezinssituatie die essentieel is voor de goede ontwikkeling van kinderen. Daarnaast is voor schoolverlatende jeugd microkrediet een goede stap op weg om op eigen benen te staan. Veel partners van Terre des Hommes bouwden microkrediet in hun hulpprogramma's in. Inmiddels ondersteunt Terre des Hommes in elke regio waar zij actief is, programma's waar microkrediet deel van uitmaakt. Een goed voorbeeld hiervan is de Small Fishers Federation Lanka (SFFL) op Sri Lanka. SFFL houdt sinds 1994 toezicht op een zogenaamde 'vrouwenbank'. Deze wordt gerund door lokale vrouwen die hun krachten hebben gebundeld om uit ►

OOG VOOR RESULTAAT - MICROKREDIET

INDONESIË

Bina Vitalis in Palembang heeft zich ten doel gesteld om de levensomstandigheden van vrouwen en kinderen te verbeteren. In 2003 heeft de organisatie aan 250 mensen een zakelijke lening verstrekt. Daarnaast biedt Bina Vitalis ondersteuning aan hen bij het opzetten en runnen van een eigen bedrijf. Dit gebeurt zowel in groepsverband als individueel, wat de intensiteit vergroot.

Na de Tsunami was er grote behoefte aan microkredietleningen om boten, visgerei en andere kapitaalgoederen aan te schaffen. SFFL zorgde ervoor dat slachtoffers van de Tsunami een hogere lening konden krijgen zonder onderpand.

OOG VOOR RESULTAAT - MICROKREDIET

PERU

CESIP geeft jongeren en ouders een vakgerichte opleiding en helpt hen met microkrediet een bedrijfje op te starten. Daardoor verbeterden 44 vaders of moeders (van 38 gezinnen) in deze periode hun inkomen op een duurzame wijze. Anni María Mercedes Vilchez Huamán (19): "CESIP heeft me met van alles gesteund aangezien ik niet over de benodigde middelen beschikte. Het heeft me heel erg geholpen want ik heb nu een beroep waarin ik kan werken en me ontwikkelen."

de vicieuze cirkel van armoede te komen. Om hun financiële situatie te verbeteren, werd de 'vrouwenbank' opgericht. Mede dankzij een sterke vertrouwensband tussen SFFL en de vrouwen groeide het programma uit tot een succes. Door die vertrouwensband is er binnen de gemeenschap een sterke sociale controle en worden leningen vrijwel altijd terugbetaald; het niet terug betalen van de lening levert gezichtsverlies op voor de familie. Momenteel heeft de bank 2.680 leden en 1.200 families hebben hun inkomen kunnen verhogen door het programma.

ABN AMRO

De vrouwengroep ontkwam echter niet aan de vreselijke gevolgen van de Tsunami. Meer dan 62% van de leden van de vrouwenbank verloren hun inkomsten-genererende bezittingen. Er was behoefte aan leningen voor de aanschaf van motorboten en visgerei, motoren en tuk-tuks (soort driewieler) met koelboxen voor vervoer van vis en andere goederen waarvoor hogere leningen nodig zijn dan er in het reguliere programma verstrekt werden. Reguliere banken konden leningen ook verstrekken, maar de leden waren

door de ramp alles kwijtgeraakt waardoor een onderpand ontbrak. SFFL en de vrouwengroep besloten daarop een nieuw programma op te zetten waarbij de leden een hogere lening konden krijgen zonder onderpand. Met de ontvangst van rente en aflossing van de uitgezette leningen komen gelden beschikbaar die opnieuw uitgeleend worden voor extra leningen. Op die manier is er sprake van een 'recycling' van het geld. Terre des Hommes zegde € 1.184.600,- toe voor het nieuwe microkredietprogramma dat loopt van juni 2005 tot en met september 2007. Saillant detail is dat € 200.000,- van die projectkosten afkomstig zijn van een commerciële bank, namelijk ABN AMRO. Kort na de ramp benaderde de ABN AMRO Foundation Terre des Hommes met de vraag hoe een bijdrage te kunnen leveren aan de activiteiten van Terre des Hommes in Sri Lanka. "Een koppeling met het microkredietprogramma van SFFL lag voor de hand", vertelt fondsenwerver bedrijven Remco Doensen van Terre des Hommes. "Het is een mooi voorbeeld geworden van een project waarbij duurzame ontwikkeling centraal staat en waar zowel de doelstelling van ABN AMRO als

Dankzij de kredietverstekking hebben al 1.200 families hun inkomen kunnen verhogen.

de doelstelling van Terre des Hommes ondersteund wordt. Tenslotte heeft ook de ABN AMRO duurzame ontwikkeling hoog in het vaandel staan, bijvoorbeeld met betrekking tot beleggingen, maar ook tot de werkomgeving en bedrijfsprocessen. In dat streven konden wij elkaar natuurlijk versterken.”

Inmiddels zijn in het programma ruim 900 leningen verstrekt, waarvan 385 met de ondersteuning van ABN AMRO. Langzaam maar zeker pakken de inwoners van Sri Lanka hun dagelijkse leven

Bankiers van de 'vrouwenbank'.

weer op. “De vicieuze cirkel van armoede kan alleen worden doorbroken als je de mensen de mogelijkheid geeft hun lot in eigen hand te nemen”, memoreert Mohammad Yunnus, die inmiddels een veelgevraagd spreker is in het Westen. ■

Koen Goei

Wilt u de microkredietprojecten van Terre des Hommes steunen en zo bijdragen aan de zelfstandigheid van arme families? Vult u dan Bon 1 in in het midden van dit Terre Magazine.

OOG VOOR RESULTAAT - MICROKREDIET

BANGLADESH

Al sinds 1976 voert Terre des Hommes in Bangladesh in eigen beheer het Tongi Development Project (TDP) uit met behulp van een lokale staf. Het programma bestaat naast gezondheidszorg en voeding, formeel, informeel en vakonderwijs en verbetering van leefomstandigheden ook uit een spaar- en kredietprogramma. Een van de mensen die via het TDP werd geholpen is Ayesha Begum. Zij raakte in grote moeilijkheden toen haar man op een dag plotseling verdween na enorme schulden te hebben gemaakt. Via het Tongi Development Project kon zij als naaister een eigen zaakje starten. Met de winst die ze maakte, kon ze haar kinderen onderhouden. In 1983 stuurde ze een paar van haar kinderen naar de basisscholen van Terre des Hommes. Een van haar zoons behaalde uiteindelijk in 2003 zijn 'Masters degree' aan de Universiteit. Ayesha heeft inmiddels een huis laten bouwen.

Het microkredietprogramma is zo succesvol dat het op termijn zal voorzien in een deel van de totale kosten van het TDP.

TANZANIA

Mkombozi richt zich onder meer op inkomensontwikkeling voor jongeren met microkredieten, training en bemiddeling voor werk. In 2005 leerden acht jongens computers repareren en verkopen. Zij kregen allen een kleine financiering voor het opzetten van een eigen bedrijfje.